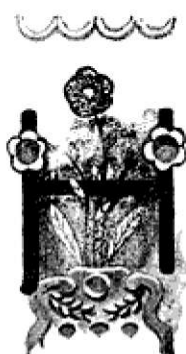

Rezika.

Spisala Zofija Kvedrova.

«he, oče Pegan! Kako pa pazite na Reziko?» je ogorčil mlad fant starikavega moža v zamazani delavski obleki.

»Kaj praviš?» se je odzval le-ta ter je malo nejevoljno pogledal fantinu v obraz.

»Kaj pravim! Kaj drugega, nego dā ste mi res dober, prav dober oče, če pustite hčeri, da se takisto peča s tistim našim nadpaznikom, ki ima vas tako na piki. Ha, ha! Menda je zato tako robat z vami, ker je z Reziko bolj sladak«, se je smejal mladenič surovo.

Staremu Peganu so se zaiskrile oči pod košatimi sivimi obrvmi, in roka se mu je stisnila v pest.

»Fant, pazi se — stari Pegan ne pozna dosti šal, in moja hči je predobra, da bi jo tak nebodigatreba vlekel črez zobe!»

»Nebodigatreba! No, no, menil sem, da se zlepa pomenim z vami; če pa nočete, je pa tudi dobro! — Sicer pa dobite morda kmalu kakega nebodigatreba v hišo — vi in Rezika!»

Po teh besedah se je fant hitro obrnil ter izginil za bližnjim voglom, stari Pegan pa je pretil za njim:

»Naj te le dobim v pest — zrahljam ti kosti, da ti preide vse veselje, otresati svoj jezik nad poštenimi ljudmi!» —

Še vedno malo razburjen, je korakal proti domu, in njegove nagrbančene obrvi so pričale, da se ne snujejo vesele misli za starim, nagubanim čelom.

* * *

Bil je delavec, ubog delavec! Nikdar ni čutil nezadovoljnosti s svojim stanom, a zdaj v zadnjih dveh letih jo je čutil, bridko čutil. Prišel je nov nadpaznik od nekod iz Švice. Slovenskega ni znal skoro nič, a z delavci je postopal surovo do kraja. Stari Pegan je bil ob vsi svoji ubožnosti zaveden in postaven človek in od prejšnjih paznikov navajen ljudomilega ravnanja. A ta novi nadpaznik je delal z delavci kakor z živino. Drugi delavci niso imeli poguma, da bi se mu bili uprli, a stari Pegan ni mogel molčati, zato ga je Švicar še bolj gulil. Ko ne bi bil imel hčere, bi bil vse skupaj pustil, a zanjo, za svojo Reziko, je pretrpel vse!

Rezika je bila jako šibko dekletce, in zato ni oče dovolil, da bi se bila mučila s težkim delom; gospodinjala mu je doma, mu nosila kosilo v tovarno in mu prala obleko. Bila je sicer šibka, a vendar lepa; nekaj gosposkega je bilo na nji, in Pegan jo je ljubil, kakor je sovražil Zipplerja, svojega nadzornika v tovarni . . .

Malo počasneje je pritiskal oni večer na kljuko vežnih duri nego sicer; neka neprijetna slutnja mu je bila legla na srce. In čudno — sedel je za mizo ter večerjal priljubljene žgance z zeljem, a danes pa mu niso nič šli v slast, in jedel je mehanski, ne da bi vedel, kaj deva v usta. Misli so mu nehote uhajale k temu, kar mu je bil malo prej namignil oni mladi delavec.

»Rezika — ne — ne morem verjeti!« —

Poklical jo je z imenom, in plaho je prišla iz kuhinje.

»Zakaj ne večerjaš z menoj?«

»Ne morem, ni mi dobro.«

Pogledal jo je, in zdela se mu je bleda in upadla.

»Pa vendar k meni sedi!«

Sedla je na klop k njemu, a ni mu pogledala v oči. Sedela sta tiho in zamišljeno. Hkratu je Pegan vprašal skoro boječe:

»Poznaš-li Zipplerja?«

Zardela je močno in plaho odgovorila:

»Poznam.«

Njega je pri ti besedici neka groznica izpreletela po životu — vedel je v istem trenutku, da je res, kar je trdil oni mladič.

»Poglej mi v oči!« je ukazal.

Povzdignila je svoje goste, temne obrvi in uprla velike vlažne oči vanj; a v istem trenutku jih je povescila, se mu vrgla na prsi in zaihtela:

»Oče, oče!« . . .

Njemū je tisti hip zaščemelo po kosteh; zdelo se mu je, da čuti, kako se mu nekaj groznega ujeda v dušo. Dvignil je roko, da bi jo pahnil od sebe, pa zasmilila se mu je v dno srca, in božajoče ji je pogladil lase.

»Je-li res?«

»Oče, res . . .«

Molče sta stala drug ob drugem. Nazadnje je on omahnil in se stokaje zgrudil na klop.

»Povej mi vse!« je jecjal.

In ona je stala pred njim in mu pripovedovala s solzami:

»Oh, oče, že dolgo je hodil za menoj, pa jaz ga nisem marala . . . bala sem se ga . . . Tedaj pred tremi meseci . . . ko ste se vi sprli z njim . . . je dejal, da vas spodi . . . če . . . in jaz . . . jaz sem se bala za vas . . .«

Molče je gledal v tla.

»Ali ga imaš rada, dekle?« je kriknil čez nekaj časa ter planil kvišku.

»Ne, ne« — je jokala ona; »nisem se ga mogla ubraniti. Dejal je tedaj . . . jaz sem bila sama doma . . . samo, če ga poljubim, potem vas pusti . . . in . . .«

»O ta volkodlak!«

»Pa spat pojdi, Rezika!« je dejal namah mehko, položil svojo žulavo, raskavo roko na njene mehke lase, potem pa je planil skozi vrata.

* * *

Drugi dan so našli delavci nadzornika Zipplerja ubitega pred tvornico, stari Pegan pa se je sam naznanil sodišču. — »Ni mi žal,« je ponavljal; »ubil mi je hčer!« — Rezika je res umrla, še preden so očeta odpeljali v Gradišče ob bistri Soči, kjer naj premišljuje, kako se sme ali ne sme braniti čast svoje hčere . . .

Zipplerju pa so delavci položili na krsto ob svojih stroških nekaj vencev ter se »in corpore« udeležili pogreba — ali na višji migljaj, ali iz proste volje, o tem nočemo razsojati.

Bratu Josipu na grob.

(† 12. septembra 1898.)

Zavel vihar je s severa

Ko smrt hladan,
Drevil se dalje, dalje tja
Na južno stran.

Boječe, tožno zrl za njim
Sem čez gore: —
Ta sapa zadnji cvet požge! . . .
Gorje, gorje! . . .

In pal je cvet ko snežec bel,
Sred rahlih sanj se je osul — — —
Vihar raznese še pepel! . . .

O ne! to cvetje ne zamre,
V dom čistosti ga presade,
Z njim prestol božji okrase!

Ivan Šorli.